

טעמי המנהג לומר "חזק חזק ונתחזק" בסיום חומש

מאת: עזרא מרום

1. חזק = ראשי תיבות: חרישה, זריעה, קצירה. לקיים את הכתובים: "לפום צערא אגרא" ו"אשרי מי שעמלו בתורה".
אגב, "אדם לעמל יולד" המילה "לעמל" נדרשת בראשי תיבות: "ללמוד על מנת ללמד"!
2. לפי הגמרא ברכות ל"ב: "ארבעה דברים צריכים חיזוק ואלו הם: תורה, מעשים טובים, תפילה ודרך ארץ". זאת אומרת שאמירת חזק באה לתת חיזוק לתוספת בתורה, חיזוק בכפליים ושלושה!
3. הקב"ה אומר ליהושע: "לא ימוש ספר התורה הזה מפידך, רק חזק ואמץ". (יהושע, א, ח).
- לפי המדרש בבראשית רבה: מלמד שספר התורה היה מונח בחיקו של יהושע וכשסיים אמר לו הקב"ה חזק ואמץ. מכאן שאומרים חזק למי שמסיים את התורה.
4. נגד השכחה: כתוב אחד אומר "רק חזק ואמץ לשמור" (אצל יהושע) וכתוב שני אומר "השמר לך פן תשכח". מצאנו אותו לשון של שמירה אצל חזק ואצל שכחה.
5. רמז למשה רבינו, נותן התורה, בדרך של גימטריה כדלהלן:
משה=345, חזק=115, $345=115*3$, כמניין משה!
6. חזק, כמו שאומרים הדרן בסיום מסכת: לא נתנשי מינך" דהיינו לא תשכחי מאיתנו, כך אומרים לתורה שלא נשכחך ונקיים את הפסוק שהזכרנו קודם: "השמר לך פן תשכח".
7. ה"פרי חדש" על שו"ע או"ח כותב: " מפני שהתורה נקראת תושיה (שנאמר: " לי עצה ותושיה") והתורה מתשת כוחו של אדם לכן צריכה חיזוק.(עיין סנהדרין כו:)
8. בשו"ת "באר משה"(חלק ג' סימן כח) מובא טעם המנהג לפי שכתוב: " וזאת התורה אשר שם משה" זכה נעשית לו סם חיים(יומא ע"ב:) על כן אומרים חזק כדי שנזכה לאור התורה ותיעשה סם חיים.
9. בשו"ת מהר"ם מינץ סימן פ"ה כתב שחזק= ישר כח, כלומר גמרת מצוותך-יהי רצון שתזכה ליתר המצוות. ולעניינו: סיימת את החומש- ישר כוחך (והספרדים אומרים: חזק וברוך).